

ABA-NOVÁK VILMOS (1894-1941)**Csíkszeredai vásár, 1935**

Tempera, falemez, 80x100 cm

Jelezve jobbra lent: Aba-Novák 35

Kezdő ár: 7 500 000 Ft / 25 000 EUR

Becsérték: 12 000 000 – 18 000 000 Ft

Estimated value: 40 000 – 60 000 EUR

KIÁLLÍTVA:

- Aba-Novák festőművész gyűjteményes kiállítása. Fränkel Szalon, 1936. március 1-30., katalógus: 6.

REPRODUKÁLVA:

- Aba-Novák festőművész gyűjteményes kiállítása. (kat.) Fränkel Szalon, 1936. március 1-30., 13.

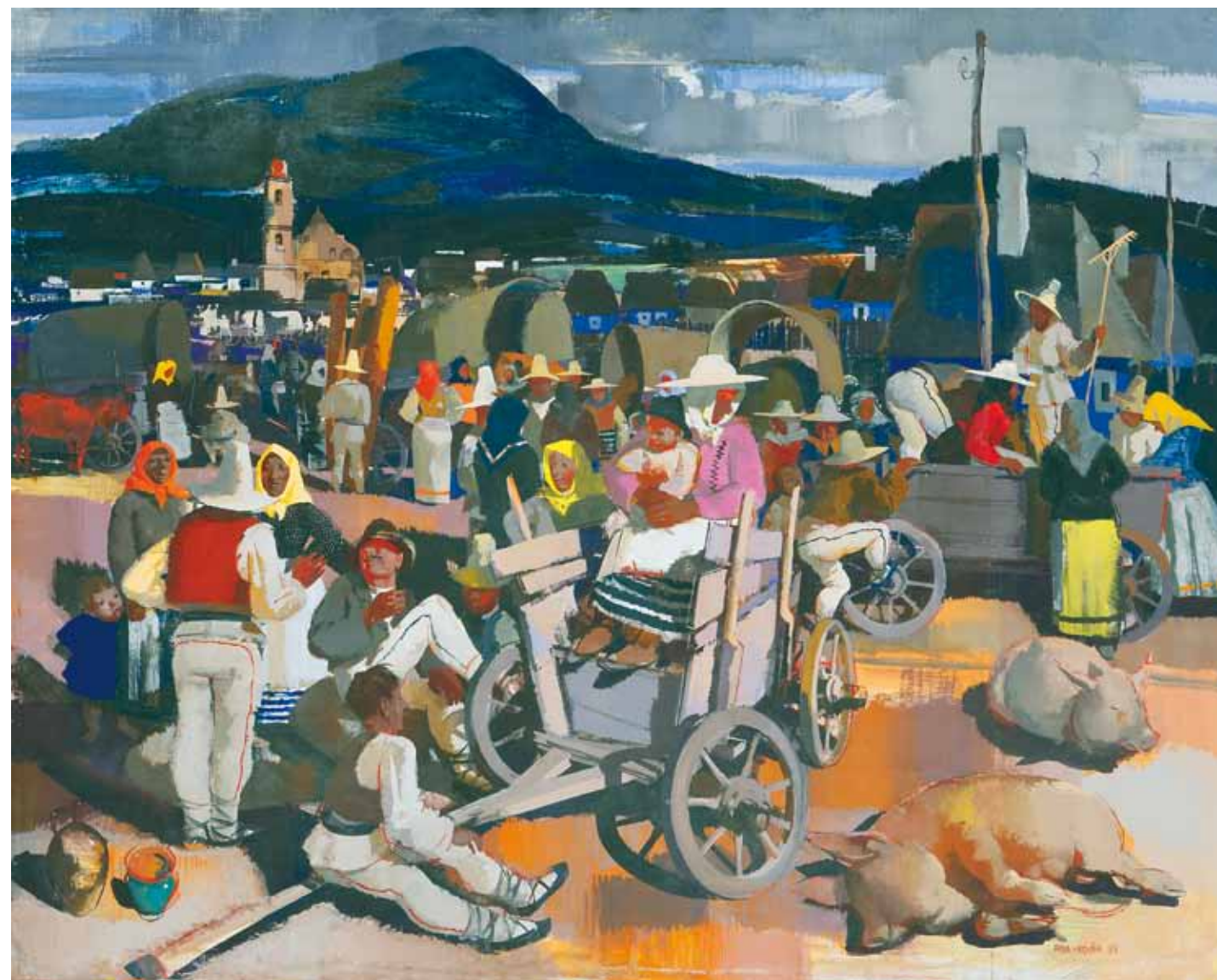
Aba-Novák Vilmos: Csíkszeredai vásár, 1935
Magyar Nemzeti GalériaAba-Novák Vilmos: Csíkszeredai piac, 1940
Magyar Nemzeti Bank

Aba-Novák Vilmos az 1930-as évek folyamán, a nagyobb szabású állami és egyházi freskómegbízások mellett készült népies életképei az életmű egyik legvonzóbb, legérdekesebb műtárgycsoportját alkotják. Az évtized folyamán készült sorozat első darabjai még Szolnokhoz kötődnek, majd az 1935-ös, Nagy Imréné az erdélyi Csíkszögödön tett látogatása eredményeként már reprezentatív kollekciót láthatott alkotásaiból a szakmai- és nagyközönség. Népeletképeiből rendeztek kiállítást a harmincas évek közepén a Fränkel Szalon termeiben, a tárlatot gazdagon illusztrált katalógus kísérte. A tempera technikával jó minőségű falemezre készített kompozíciókon a kőművesek, kubikusok mellett cséplők, pihenő mezei munkások és tiszai halászok jelentek meg. De hétköznapiak mellett a művész megörökítette vallásos életüket, a körmeneteket, valamint a vásárok színes forgatagát a körhintával, valamint a látványos paraszttáncot és a lacikonyhák kedélyes világát is.

A szolnoki és csíki sokadalmak, állat- és korszóvásárok tarka zibongása szinte kimeríthetetlen forrásává lett Aba-Nováknak. A hagyatékában megőrződött, szénrel vagy krétával készült riportszerű rajzokat lapozgatva újra meg-elevenednek számunkra a komédiások, várakozó szekeresek, a beszélgető kofák és a lacikonyha évődő vendégei. A szinte folytatásos képregénybe rendezhető vázlatrajzok felhasználásával már budapesti műtermében született vásárcépeken minden csupa történet, a korabeli kritikus megfogalmazása szerint „a festő látása a mi szemünket is fölnyitja és most már mi is észrevesszük, hogy milyen szórakoztatónak, lebilincselően tarka színpad ez a világ. Színpad, amelyen egyik díszlet és jelenet a másikat éri, amelyen folyton történik valami, aminek érdemes nézője lenni.” (Kállai, 1936. 2.).

Aba-Novák kedvelt témáit rendszeresen újra és újra fogalmazta, vázlatok és nagyobb méretű kompozíciók egész sorozatával járta körül. A kritika által nagyra tartott és a közönség által is leginkább keresett darabjai a népeletképek voltak, amelyeknek sok változatát, variációját állították ki a harmincas évek folyamán egyéni és csoportos kiállítások alkalmával.

„Nincs az a moziheroldó, amely fürgében és változatosabban nyüzsgötné a látnivalók eleven sokadalmát, mint Aba-Novák piktúrája” – olvashatjuk a művész Fränkel Szalonban 1936 márciusában megrendezett kiállításának a két világháború közötti időszak egyik legjelentősebb kritikusa, Kállai Ernő által írt katalógus előszavában. „Jó világ van arafelé. Sátor árnyékában nagyban folyik az evés-ivás, de kinn a rekkenő hőségben is csakúgy tolonganak, valósággal veszedelem közibük keveredni, majd-hogy össze nem nyomják az embert. (...) Alföldi vásár ez, szolnoki, de mutat nekünk Aba-Novák mást is. Erdélyi vásárt, nem is egyet, egész szekértáborral, rengeteg csángó meg román paraszttal, akik csoportokba verődve alkudoznak, tereferélnek. Itt is, ott is tehének, makrancos borjak, rőfögő disznók. Valóban annyira elevenek ezek a képek, hogy az ember nemcsak látja őket, hanem hallani is véli a vásár ezerhangú zivajját. (...) Érdemes nézni az arcok játékát, a kezek-lábak mozgását, mert Aba-Novák mesterien, elevenül ábrázolja őket, sokszor csak egy-egy odavetett vonással, hogy úgy mondjuk: az ecsetnek egy-egy fürgé fintorával, nem minden íze nélkül a humornak, karikatúrisztikus tréfának. (...) Aba-Novák képeinek filmszerűen mozgalmas festőiségét már a szédültes technikai lendület is ébren tartja. Ez a csupa élesszemű, csupa villámgyors megpillantásból, csupa parázs ötletből és temperamentumos fordulatból egy-

beszökkenő piktúra a megnyugtató és lezáró feketét választotta alapszínéül. De csak azért, hogy ebből a szilárd foglalatból annál meglepőbben csattanjon elő az élénk pirosak, rózsaszínek, sárgák és kékek csetepatéja.” (Kállai, 1936. 1-4.)

Kállai talán máig a legérzékenyebben és legtalálóbban jellemezte Aba-Novák népeletkép-sorozatának darabjait, amelynek egy nagyméretű példáját hosszú évtizedes lappangás után láthatja újra a nagyközönség a Virág Judit

Galéria aukciós kiállításán. A kompozíció középpontjában szekeresek, az előtérben szekéren ülő anya gyermekével, körülötte kedélyesen beszélgető nagykalapos asszonyok és férfiak, jobbra heverésző disznók, a háttérben városrészlet templomtoronnyal és sötét égbolt előtt hegyvonulattal. A művész montázsszerűen sűríti a kisebb jeleneteket nagyvonalú, szürkés alapból kibontakozó kompozícióba, amelynek csaknem homogén hátterét különlegesen ellenpontozzák a figurák és ruháza-

tuk világos, élénk színes foltjai. Képünk egy hosszú és gazdag vásár-sorozat egy reprezentatív darabjaként született meg, analógiái köz- és magángyűjteményekben egyaránt megtalálhatóak, mint például a Magyar Nemzeti Galéria állandó kiállításán rendszeresen látható Csíkszeredai vásár (1935), vagy közvetlen párhuzamként említhetjük Aba-Novák a Magyar Nemzeti Bank tulajdonában lévő Csíkszeredai piac című alkotását.

Zsákovics Ferenc